

WZON.9532.2.1.2025

PROTOKÓŁ
Z KONTROLI DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO ZESPOŁU DO SPRAW ORZEKANIA
O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W CHOJNICACH,
w zakresie:

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach¹, zwanym dalej „Powiatowym Zespołem”.

2. Przedmiot kontroli:

- zgodności wydanych orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności.

3. Okres objęty kontrolą:

od 1 lutego 2025 r. do 30 kwietnia 2025 r.²

4. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

Kontrola kompleksowa, na podstawie ustawy dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.³

5. Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

od 16 czerwca 2025 r. do 16 września 2025 r.

6. Kierownik jednostki kontrolowanej:

Pan Andrzej Plata - Przewodniczący Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach, dalej (Przewodniczący) powołany Zarządzeniem⁴.

7. Skład zespołu kontrolującego:

- Mirela Bemben – Przewodnicząca Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gdańsku, w okresie przeprowadzania kontroli pełniła funkcję Sekretarza – kierownik zespołu kontrolnego (dalej Przewodnicząca),
- Karolina Majewska – lekarz,
- Magdalena Kosińska – pracownik socjalny,
- Grażyna Brzezińska – psycholog
- Przemysław Doliński – inspektor wojewódzki,

posiadający upoważnienie Wojewody Pomorskiego z dnia 12 czerwca 2025 r.⁵ udzielone zgodnie z art. 6c ust. 6 w zw. z art. 6c ust. 5 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późniejszymi zm.).

¹ ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 30, 89-620 Chojnice

² W tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność (Dz.U. z 2024 r. poz. 44)

⁴ Zarządzeniem nr 96/2021 Starosty Chojnickiego z dnia 20 grudnia 2021r.

⁵ Upoważnienie nr 1/2025

Spis treści

1. Cel, rodzaj, przedmiot kontroli.....	3
2. Usytuowanie strukturalne Powiatowego Zespołu.....	3
3. Warunki organizacyjno-techniczne Powiatowego Zespołu.....	3-4
4. Kadra Powiatowego Zespołu i formy jej zatrudnienia.....	4
4.1. Członkowie zespołu.....	4
4.2. Pracownicy obsługi administracyjno-biurowej.....	4
5. Prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur określonych, w rozporządzeniach.....	4-8
6. Prawidłowość rozpatrzenia wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności pod względem formalno-prawnym.....	8-9
7. Terminowość rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.....	9-11
8. Pozostałe ustalenia.....	11-12
9. Ustalenia orzecznicze.....	12
9.1. Ocena lekarza – członka WZON.....	12-13
9.2. Ocena pracownika socjalnego – członka WZON.....	13-15
9.3. Ocena psychologa – członka WZON.....	15-19
10. Podsumowanie oceny działalności jednostki.....	19-20

[Handwritten signatures and initials in blue ink]

Cel, rodzaj, przedmiot kontroli

O rozpoczęciu kontroli kompleksowej powiadomiono kierownika podmiotu kontrolowanego w dniu 4 czerwca 2025r. zawiadomieniem Przewodniczącego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Pomorskim z dnia 4 czerwca 2025r., działającego z upoważnienia Wojewody Pomorskiego.⁶

Kontrolę przeprowadzili członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Pomorskim, w trybie określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2023 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷, posiadający upoważnienia Wojewody Pomorskiego z dnia 28 listopada 2024 r. udzielone zgodnie z art. 6c ust. 6 w zw. z art. 6c ust. 5 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.⁸

W trakcie kontroli informacji w zakresie jej przedmiotu udzielał Pan **Andrzej Plata** - Przewodniczący Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach⁹ oraz Pani **Monika Pączka-Wirkus** - Sekretarz Zespołu¹⁰.

Usytuowanie strukturalne Powiatowego Zespołu

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach (PZON) utworzony jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Znajduje się w budynku Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowym przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 30 w Chojnicach.

Szczegółowe zasady wydawania orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz o wskazaniu do ulg i uprawnień, a także trybu postępowania przy orzekaniu, składu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołów orzekających i sposobu działania tych zespołów określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku. Zespół orzeka na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo, za ich zgodą na wniosek ośrodka pomocy społecznej.

Warunki organizacyjno-techniczne Powiatowego Zespołu

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach. Wspólnie z PCPR zajmuje pomieszczenie 1-go piętra o łącznej powierzchni 224,76 m². W budynku znajduje się winda.

Pomieszczenia wspólne z PCPR:

- toaleta dla personelu,
- toaleta dla petentów (przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych),
- pomieszczenie gospodarcze, poczekalnia – hol (56,73m²).

⁶ Akta kontroli str. 1-2

⁷ (Dz.U. z 2023 r. poz. 2283)

⁸ (Dz. U. z 2024 r. poz. 44)

⁹ Powołany 1 stycznia 2022 r. Zarządzeniem nr 96/2021 Starosty Chojnickiego z dnia 20 grudnia 2021r.

¹⁰ Powołana 14 października 2024 r. Zarządzeniem nr 96/2024 Starosty Chojnickiego

Pomieszczenia PZON:

- biuro do obsługi interesantów (13,57 m²) – 1,
- biuro obsługi administracyjno-biurowej (18,07 m²) – 1,
- gabinet lekarski - odrębne pomieszczenie (13,11m²) – 1,
- pokoje do rozmów przeprowadzanych przez specjalistów (15,54 m²) – 1,
- pokój protokolanta (10,07 m²) – 1,
- dwa archiwa po jednym na piętrze pierwszym i drugim,
- drugi gabinet lekarski znajdujący się na I piętrze będący w trakcie przygotowania (pomieszczenie to będzie przeznaczone do orzekania osób przed 16 rokiem życia).

Ponadto Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach planuje w III kwartale przystosować parter budynku do obsługi osób niepełnosprawnych. Ma to zapewnić swobodny dostęp do biura obsługi interesanta bez progów oraz z szerokim wejściem.

Kadra Powiatowego Zespołu i formy jego zatrudnienia

W kontrolowanym okresie funkcję Przewodniczącego Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach pełni Pan Andrzej Plata. Na dzień kontroli w skład Powiatowego Zespołu wchodzi - Przewodniczący Zespołu i następujący członkowie:

- Sekretarz Zespołu,
- 7 lekarzy,
- 2 psychologów,
- 1 pracownik socjalny,
- 1 doradca zawodowy,
- 1 pracownik administracyjny,
- 1 pedagog

Ustalenia dokonane podczas kontroli wykazały, że powołani specjaliści spełniają wymogi kwalifikacyjne określone w § 21 rozporządzenia w sprawie orzekania oraz posiadają zaświadczenia uprawniające do orzekania, wydane przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych lub Wojewodę Pomorskiego. W Powiatowym Zespole zatrudnionych jest 5 pracowników administracyjnych.

Prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur określonych w rozporządzeniach:

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie orzekania¹¹, Powiatowy Zespół winien wydawać odpowiednio orzeczenia o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia oraz stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 roku życia.

¹¹ § 3-25 i § 28-33

W powyższym czasie stwierdzono następującą ilość prowadzonych spraw:

	Liczba wpływających wniosków o wydanie orzeczenia	Liczba wydanych orzeczeń
Dla osób przed 16 rokiem życia	122	120
Dla osób powyżej 16 roku życia	818	656
	Liczba odwołań przekazanych do WZON	Liczba odwołań rozpatrzonych w wyniku samokontroli
Dla osób przed 16 rokiem życia	13	1
Dla osób powyżej 16 roku życia	24	
	Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej	
Dla osób przed 16 rokiem życia	303	
Dla osób powyżej 16 roku życia	193	

W toku kontroli ocenie podlegała prawidłowość stosowania przepisów, zawartych w niżej wymienionych aktach prawnych:

- 1) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.), zwana dalej ustawą o rehabilitacji,
- 2) Rozporządzenie Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021r. poz. 857),
- 3) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162, ze zm.),
- 4) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 listopada 2007 r., w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (Dz. U. Nr 228, poz. 1681),
- 5) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

Opis czynności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach (procedury postępowania na każdym etapie rozpatrywania sprawy, począwszy od złożenia wniosku o wydanie orzeczenia do wydania orzeczenia i przekazania go stronie):

1. Przyjęcie wniosku w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności - zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, wydane dla potrzeb Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wraz z dokumentacją medyczną i innymi dokumentami istotnymi dla sprawy – kserokopią (potwierdzoną za zgodność z oryginałem), ustna informacja o:
 - przewidywanym terminie składu orzekającego,
 - zawiadomienie o konkretnym terminie, godzinie itp.,
 - nowych terminach ważności orzeczeń na podstawie zaświadczeń potwierdzających
 - złożenie wniosku i określające termin ważności dotychczasowego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,
2. Rejestracja wniosku w systemie EKSMOoN - wstępna weryfikacja dotycząca braków formalnych, wydawanie lub wysyłanie pocztą zaświadczeń potwierdzających złożenie wniosku i określające termin ważności dotychczasowego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
3. Założenie teczek z aktami sprawy wygląda następująco:
 - a) wniosek,
 - b) zaświadczenie lekarskie,
 - c) dokumentacja medyczna,
 - d) karta obiegowa,
 - e) spis treści.
4. Weryfikacja akt i uzupełnianie karty obiegowej – ponowne sprawdzenie wniosku pod względem formalnym, wykonuje Sekretarz lub członek zespołu. Wstępna weryfikacja dokumentacji medycznej dokonywana jest przez lekarzy orzeczników. Wyznaczenia Przewodniczącego i członków składu orzekającego dokonuje Przewodniczący Powiatowego Zespołu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Chojnicach.
5. Składy orzekające wyznaczane są ze względu na:
 - schorzenie zasadnicze osoby orzekanej i chorób współistniejących,
 - celu złożenia wniosku,
 - wieku osoby orzekanej,Przewodniczący Zespołu wyznacza Przewodniczącego składu orzekającego z odpowiednią specjalizacją dla schorzenia zasadniczego osoby orzekanej oraz członka składu uwzględniając w/w czynniki. W przypadku braku lekarza orzecznika z odpowiednią specjalizacją do rozpoznanych schorzeń zasadniczych wyznacza lekarz ze względu na choroby współistniejące osoby orzekanej.
6. Układanie teczek z aktami do odpowiedniego składu orzekającego.
7. Procedura wysyłania zawiadomień:
 - a) w przypadku gdy wniosek nie może być rozpatrzony w terminie ustawowym przewidzianym w art. 35 §3 k.p.a., tj. w ciągu miesiąca, załączanie do akt zawiadomień o niezafatwieniu sprawy w terminie,

- b) zawiadamianie osób zainteresowanych na posiedzenie składu orzekającego - osoba zainteresowana, o terminie rozpatrzenia wniosku jest szczegółowo informowana telefonicznie, zgodnie z §7. Pkt 3a Rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2021, poz. 857),
 - c) W związku z zaleceniem Dyrektora PCPR o wykazywaniu oszczędności dotyczących wysyłek pocztowych, o wyznaczonym terminie, jednostka informuje telefonicznie (zgodnie z w/w przepisami prawa). Jeśli pojawiły się wątpliwości, że informacja nie dotarła do osoby zainteresowanej, wysyłane jest zawiadomienie pocztą, listem zwykłym w terminie ok. 9 dnia przed planowanym posiedzeniem, w przypadku niestawiennictwa ponownie zawiadomienie wysyłane jest za potwierdzeniem odbioru.
8. Posiedzenia składów orzekających:
- a) rejestracja osób wezwanych na posiedzenie w danym dniu,
 - b) sprawdzenie zgodności danych zawartych we wniosku z dowodem osobistym,
 - c) przyjęcie nowej dokumentacji i załączenie jej do akt,
 - d) poinformowanie o specjalistach orzekających w danym dniu oraz skierowanie osoby orzekanej do gabinetu lekarskiego i odpowiednich pomieszczeń,
 - e) przekazanie informacji ustnej i pisemnej o odbiorze orzeczenia wraz z upoważnieniem (osoby zainteresowane mogą uzyskać informacje o wydanym orzeczeniu po naradzie Przewodniczącego i członków składu orzekającego),
 - f) po przeprowadzonych badaniach i wywiadach wszystkich osób wezwanych na skład orzekający odbywa się narada (poprawa i uzupełnienie ustaleń),
 - g) wprowadzenie do systemu EKSMOoN oceny stanu zdrowia, która wydrukowana i podpisana zostaje załączona do akt sprawy,
 - h) wprowadzenie do systemu EKSMOoN oceny specjalisty członka składu orzekającego, która wydrukowana i podpisana zostaje załączona do akt sprawy,
 - i) wprowadzenie do systemu EKSMOoN protokołu z posiedzenia składu orzekającego, który wydrukowany i podpisany zostaje załączony do akt sprawy,
 - j) wprowadzenie do systemu EKSMOoN orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności dla osoby orzekanej oraz drukowanie i podpisywanie przez Przewodniczącego i członków składu orzekającego trzech egzemplarzy.
9. Procedura odbioru i wysyłania orzeczeń:
- a) odbiór orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności następuje w wyznaczonym dniu ok. 8-10 dnia po posiedzeniu składu orzekającego, w przypadku nieodebrania wysłania listem ze zwrotnym poświadczeniem odbioru, wraz z informacją pisemną o przysługujących podstawowych ulgach i uprawnieniach,
 - b) przy odbiorze orzeczenia informacja ustna oraz pisemna o przysługujących prawach wynikających z otrzymanego stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności, wydawanie druków wniosków o wydanie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, kartę parkingową itp.
10. Procedury dotyczące systemu EKSMOoN:
- a) wprowadzanie do systemu EKSMOoN posiedzeń składów orzekających, dokumentów wspomagających wydanie orzeczeń, orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu

- niepełnosprawności, o odmowie wydania orzeczeń, orzeczenia o umorzeniu postępowania w związku z wycofaniem wniosku, zgonu wnioskodawcy,
- b) wprowadzanie daty, sposobu i opisu zakończenia sprawy,
 - c) wprowadzanie dat odbioru orzeczeń, oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do niesienia odwołania
 - d) wprowadzanie wniosków i wydawanie kart parkingowych oraz legitymacji dokumentującej niepełnosprawność i stopień niepełnosprawności.
11. Wydawanie decyzji o umorzeniu postępowania po okresie trzech lat od daty zawieszenia postępowania jeśli wnioskodawca nie zwróci się o jego podjęcie. Wysyłanie decyzji pocztą za zwrotnym poświadczeniem odbioru.
12. Układanie teczek z aktami sprawy do archiwum.

Prawidłowość rozpatrzenia wniosków o ustalenie

Niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności pod względem formalno-prawnym

Na podstawie analizy losowo wybranych akt, ustalono, iż wszystkie sprawy zostały wszczęte na podstawie prawidłowo wypełnionych i złożonych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. W postępowaniu w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności Powiatowy Zespół korzysta z druku wstępnej analizy wniosku.

Wstępna weryfikacja złożonej dokumentacji, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie orzekania¹², została dokonana przez lekarza wyznaczonego przez Przewodniczącego Zespołu. Kontrola wykazała, że druki wstępnej analizy wniosku zostały dołączone do akt sprawy i podpisane przez lekarza dokonującego analizy. Ponadto zawiadomienia zostały wystosowane zgodnie z w/w rozporządzeniem.

Oceny stanu zdrowia sporządzili lekarze - przewodniczący składów orzekających we wszystkich skontrolowanych sprawach w dniu badania w oparciu o badanie przedmiotowe i podmiotowe oraz zgromadzoną dokumentację medyczną. Pozostali członkowie sporządzili oceny w zakresie swoich specjalności. Z przeprowadzonych posiedzeń sporządzono protokoły zawierające ustalenia wynikające ze sporządzonych przez specjalistów ocen, w szczególności:

- rozpoznanie zasadnicze,
- okres/datę początku niepełnosprawności,
- przyczynę niepełnosprawności,
- okres na jaki wydano orzeczenie,
- wskazania, uzasadnienie.

We wszystkich skontrolowanych sprawach, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie orzekania¹³, na druku wstępnej analizy wniosku Przewodniczący Zespołu dokonał oceny wniosków oraz załączonych zaświadczeń o stanie zdrowia pod kątem braków formalnych.

¹² § 33 pkt 2

¹³ § 19 ust. 1

Jednocześnie na przedmiotowym druku Przewodniczący Zespołu dokonał pisemnego wyznaczenia składów orzekających rozpoznających sprawy. Stosownie do rozporządzenia¹⁴ w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności dane dot. orzekanych spraw były gromadzone i przetwarzane w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Pracownicy Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach, zgodnie z zaleceniami Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, stosują druki dostępne w wyżej wymienionym systemie.

Kontrola wykazała, że w sprawie nr PZOON.500.17083.2024.4¹⁵ karta oceny stanu zdrowia nie zawiera podpisu przewodniczącego składu orzekającego. Dodatkowo w sprawie nr PZOON.500.25892.2025¹⁶ w karcie obiegowej brak jest podpisu i pieczętki pracownika/sekretarza, co jest niezgodne z Rozporządzeniem¹⁷. Wyjaśnić należy, że imię i nazwisko w wyznaczonym miejscu na dokumencie powinno być czytelne w celu możliwości weryfikacji osoby go przygotowującej. Dokumentacja medyczna musi być kompletna i zawierać podpisy lekarzy potwierdzające tożsamość i dokonane wpisy.

W wyniku kontroli ustalono, że w sprawie PZOON.500.23703.2024.2¹⁸ nie załączono upoważnienia udzielonego osobie upoważnionej do odbioru dokumentów osoby niepełnosprawnej, co jest niezgodne z przepisami KPA¹⁹.

**Terminowość rozpatrywania wniosków o wydanie
orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności**

Zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w sprawach nie unormowanych przepisami tejże ustawy stosuje się Kodeks postępowania administracyjnego, na podstawie którego sprawę należy załatwić nie później niż w ciągu miesiąca od dnia wszczęcia postępowania.

Kontrola wykazała, iż we wszystkich skontrolowanych sprawach strony zostały, stosownie do art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomione o niezakończonym w terminie z podaniem przyczyny zwłoki i wskazaniem nowego terminu jej załatwienia w formie przewidzianej w rozporządzeniu w sprawie orzekania²⁰ tj. zawiadomienia podpisanego przez Przewodniczącego Zespołu oraz Sekretarza lub wyznaczonego przez Przewodniczącego Zespołu członka Zespołu.

Stosownie do art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego²¹ załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia

¹⁴ Dz.U. 2007 nr 228 poz. 1681

¹⁵ akta kontroli str. 85-110

¹⁶ akta kontroli str. 173-200

¹⁷ § 5 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011r., Dz.U. 2011 nr 14 poz. 67

¹⁸ akta kontroli str. 245-276

¹⁹ Art. 33 §2

²⁰ §19 ust.3 pkt 3

²¹ Dz.U.2024.0.572 t.j. - Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego

wszczęcia postępowania. Zgodnie z KPA²² o każdym przypadku niezafatwienia sprawy w terminie miesiąca Powiatowy Zespół jest zobowiązany zawiadomić stronę, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie orzekania²³, orzeczenie o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień doręcza się na piśmie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia w sprawie wydania orzeczenia. Ustalenia dokonane w tym zakresie wykazały, że we wszystkich aktach spraw poddanych kontroli, orzeczenia były doręczane lub odbierane osobiście z zachowaniem terminu. Ponadto ustalono, że w 48 sprawach orzeczenia zostały odebrane osobiście przez strony postępowania lub osoby upoważnione. W pozostałych 64 orzeczenie doręczono za pośrednictwem poczty i załączono zwrotne poświadczenie odbioru.

Zgodnie z rozporządzeniem²⁴ w sprawie orzekania zawiadomienie o terminie rozpatrzenia wniosku, nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia, doręcza się osobie zainteresowanej lub jej przedstawicielowi ustawowemu. W uzasadnionych przypadkach, zawiadomienia można dokonać również telefonicznie albo za pomocą poczty elektronicznej. W toku kontroli ustalono, iż w 108²⁵ sprawach informacje o posiedzeniach były przekazywane telefonicznie. Z udzielonych wyjaśnień wynika, że zgodnie z zaleceniem Dyrektora PCPR dotyczących oszczędności w wysyłkach pocztowych PZON w Chojnicach przyjął taką praktykę. Biorąc pod uwagę powyższe odstąpiono od jej oceny, jednocześnie zalecając kontynuowanie wysyłki zawiadomień o posiedzeniach listem poleconym ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, w celu weryfikacji zachowania ustawowego odstępu 7 dni pomiędzy poinformowaniem o posiedzeniu, a jego datą.

W celu usprawnienia terminowości rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności dokumentacji, wskazane jest również dokonywanie adnotacji zawierającej datę kontaktu telefonicznego ze stroną.

²² art. 36 § 1

²³ §13 ust 5

²⁴ §7 pkt 3

²⁵ PZON.500.19948.2025.3, PZON.500.25609.2024, PZON.500.25842.2025, PZON.500.15198.2024.3, PZON.500.25597.2024, PZON.500.17639.2024.4, PZON.500.12907.2024.5, PZON.500.11316.2024.4, PZON.500.12.222.2024.5, PZON.500.22310.2024.2, PZON.500.12923.2024.5, PZON.500.25433.2024, PZON.500.25511.2024, PZON.500.20404.2024, PZON.500.23201.2024.2, PZON.500.24104.2024.2, PZON.500.5792.2024.6, PZON.500.20758.2024.3, PZON.500.25585.2024, PZON.500.21648.2024.3, PZON.500.11070.2024.6, PZON.500.11575.2025.3, PZON.500.25482.2024, PZON.500.6955.2024.3, PZON.500.25491.2024, PZON.500.25486.2024, PZON.500.7614.2025.2, PZON.500.16877.2025.3, PZON.500.16600.2025.4, PZON.500.25983.2025, PZON.500.25385.2024, PZON.500.25378.2024, PZON.500.17180.2024.2, PZON.500.18328.2016, PZON.500.12061.2024.5, PZON.500.15301.2024.3, PZON.500.6477.2024.3, PZON.500.25832.2025, PZON.500.19818.2025.4, PZON.500.25249.2024, PZON.500.25831.2025, PZON.500.10899.2024.4, PZON.500.23703.2024.2, PZON.500.18933.2024.2, PZON.500.25683.2024, PZON.500.21143.2024.3, PZON.500.23246.2024.2, PZON.500.22895.2024.2, PZON.500.20355.2024.3, PZON.500.19778.2024.2, PZON.500.25470.2024, PZON.500.23179.2024.2, PZON.500.20644.2024.2, PZON.500.20223.2024.2, PZON.500.25573.2024, PZON.500.22813.2025.2, PZON.500.25817.2025, PZON.500.25789.2024, PZON.500.23054.2024.2, PZON.500.8071.2024.2, PZON.500.12389.2024.4, PZON.500.18203.2024.5, PZON.500.17049.2024.2, PZON.500.24358.2024.2, PZON.500.10623.2024.4, PZON.500.23315.2024.2, PZON.501.4536.2025.2, PZON.501.5201.2025, PZON.501.5147.2025, PZON.501.4886.2024.2, PZON.500.15135.2024.5, PZON.500.25793.2024, PZON.501.21052.2025.3, PZON.501.25792.2024, PZON.501.4619.2024.2, PZON.501.5111.2024, PZON.501.4148.2024.5, PZON.501.5112.2024, PZON.500.25892.2025, PZON.500.23632.2025.2, PZON.500.17126.2021.4, PZON.500.16844.2025.5, PZON.501.5118.2024, PZON.501.4698.2024.2, PZON.501.4486.2024.4, PZON.501.4082.2024.3, PZON.500.17083.2024.4, PZON.500.10696.2024.6, PZON.500.16322.2024.4, PZON.500.21032.2024.4, PZON.500.25876.2025, PZON.500.25515.2024, PZON.500.12559.2024.2, PZON.500.9020.2024.4, PZON.500.15559.2024.4, PZON.500.23298.2024.2, PZON.500.20503.2024.3, PZON.500.11978.2025.7, PZON.500.22783.2024.2, PZON.500.224823.2024.2, PZON.500.25603.2024, PZON.500.24233.2024.2, PZON.500.131.2024, PZON.500.23386.2024.2, PZON.500.4862.2024.2, PZON.501.4706./2024.2, PZON.500.9843.2024.4, PZON.500.25864.2025

Podczas kontroli ustalono, że 95²⁶ spraw nie zawiera informacji o wysyłce stronie zawiadomień o wydłużeniu terminu co jest niezgodne z przepisami²⁷.

Pozostałe ustalenia

Ustalenie dokonane podczas kontroli wykazały, że 7 spraw²⁸ nie zawiera wymaganego zaświadczenia potwierdzającego złożenie wniosku i określającego ważność dotychczasowego orzeczenia. Ponadto w 6 sprawach²⁹ do akt spraw załączone były jedynie kserokopie w/w zaświadczenia.

Ustalono również w sprawie PZOON.500.18933.2024.2³⁰ do akt spraw załączona była kserokopia zaświadczenia lekarskiego wydanego przez lekarza.

Zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego, organ administracji powinien dołączać do akt sprawy wszystkie dokumenty związane z postępowaniem, w tym zaświadczenia potwierdzającego złożenie wniosku w oryginale. Używanie oryginałów dokumentów zapewnia bezpieczeństwo obrotu prawnego i zapobiega ewentualnym sporom co do autentyczności informacji.

Podczas kontroli odnotowano, że w 29³¹ sprawach zaświadczenie potwierdzające złożenie wniosku i określające ważność dotychczasowego orzeczenia nie zawierało informacji o wysyłce lub odbiorze osobisty dokumentu.

Należy stwierdzić, że takie informacje powinny być znajdować się w aktach, gdyż dany dokument służy stronie do przedłużenia uprawnień wynikających z dotychczasowego

²⁶ PZOON.500.25609.2024, PZOON.500.15198.2024.3, PZOON.500.25597.2024, PZOON.500.17639.2024.4, PZOON.500.12907.2024.5, PZOON.500.11316.2024.4, PZOON.500.12.222.2024.5, PZOON.500.22310.2024.2, PZOON.500.12923.2024.5, PZOON.500.25433.2024, PZOON.500.25511.2024, PZOON.500.20404.2024, PZOON.500.23201.2024.2, PZOON.500.24104.2024.2, PZOON.500.5792.2024.6, PZOON.500.20758.2024.3, PZOON.500.25585.2024, PZOON.500.21648.2024.3, PZOON.500.11070.2024.6, PZOON.500.11575.2025.3, PZOON.500.25482.2024, PZOON.500.6955.2024.3, PZOON.500.25491.2024, PZOON.500.25486.2024, PZOON.500.25385.2024, PZOON.500.25378.2024, PZOON.500.17180.2024.2, PZOON.500.18328.2016, PZOON.500.12061.2024.5, PZOON.500.15301.2024.3, PZOON.500.25832.2025, PZOON.500.23703.2024.2, PZOON.500.25683.2024, PZOON.500.21143.2024.3, PZOON.500.23246.2024.2, PZOON.500.22895.2024.2, PZOON.500.20355.2024.3, PZOON.500.19778.2024.2, PZOON.500.25470.2024, PZOON.500.23179.2024.2, PZOON.500.20644.2024.2, PZOON.500.20223.2024.2, PZOON.500.25573.2024, PZOON.500.25817.2025, PZOON.500.25789.2024, PZOON.500.23054.2024.2, PZOON.500.8071.2024.2, PZOON.500.12389.2024.4, PZOON.500.18203.2024.5, PZOON.500.17049.2024.2, PZOON.500.24358.2024.2, PZOON.500.10623.2024.4, PZOON.500.23315.2024.2, PZOON.501.4536.2025.2, PZOON.501.5147.2025, PZOON.501.4886.2024.2, PZOON.500.15135.2024.5, PZOON.500.25793.2024, PZOON.501.25792.2024, PZOON.501.4619.2024.2, PZOON.501.5111.2024, PZOON.501.4148.2024.5, PZOON.501.5112.2024, PZOON.500.25892.2025, PZOON.500.23632.2025.2, PZOON.500.17126.2021.4, PZOON.500.16844.2025.5, PZOON.501.5118.2024, PZOON.501.4698.2024.2, PZOON.501.4486.2024.4, PZOON.501.4082.2024.3, PZOON.500.17083.2024.4, PZOON.500.10696.2024.6, PZOON.500.16322.2024.4, PZOON.500.21032.2024.4, PZOON.500.25876.2025, PZOON.500.25515.2024, PZOON.500.12559.2024.2, PZOON.500.9020.2024.4, PZOON.500.15559.2024.4, PZOON.500.23298.2024.2, PZOON.500.20503.2024.3, PZOON.500.11978.2025.7, PZOON.500.22783.2024.2, PZOON.500.224823.2024.2, PZOON.500.25603.2024, PZOON.500.24233.2024.2, PZOON.500.131.2024, PZOON.500.23386.2024.2, PZOON.500.4862.2024.2, PZOON.501.4706.2024.2, PZOON.500.9843.2024.4

²⁷ art. 36 §1 KPA

²⁸ PZOON.500.6955.2024.3, PZOON.500.18328.2016, PZOON.500.12061.2024.5, PZOON.500.13868.2024.3, PZOON.500.10899.2024.4, PZOON.500.22895.2024.2, PZOON.500.8071.2024.2

²⁹ PZOON.500.9843.2024.4, PZOON.501.4698.2024.2, PZOON.500.25470.2024, PZOON.500.11070.2024.6, PZOON.500.23201.2024.2, PZOON.500.12923.2024.5

³⁰ Akta kontroli str. 145-172

³¹ PZOON.500.19948.2025.3, PZOON.500.25609.2024, PZOON.500.25842.2025, PZOON.500.12923.2024.5, PZOON.500.23201.2024.2, PZOON.500.24104.2024.2, PZOON.500.5792.2024.6, PZOON.500.21648.2024.3, PZOON.500.11070.2024.6, PZOON.500.6955.2024.3, PZOON.500.16877.2025.3, PZOON.500.19818.2025.4, PZOON.500.23246.2024.2, PZOON.500.20355.2024.3, PZOON.500.19778.2024.2, PZOON.500.25470.2024, PZOON.500.23179.2024.2, PZOON.500.20644.2024.2, PZOON.500.20223.2024.2, PZOON.500.23054.2024.2, PZOON.500.12389.2024.4, PZOON.500.25793.2024, PZOON.500.17126.2021.4, PZOON.500.16844.2025.5, PZOON.500.23298.2024.2, PZOON.500.20503.2024.3, PZOON.500.11978.2025.7, PZOON.500.131.2024, PZOON.500.4862.2024.2

orzeczenia na okres oczekiwania na nowy dokument - jest kluczowy to dla zachowania ciągłości świadczeń.

Oceny orzecznicze

Ocena lekarza - członka WZON

Analizie poddano łącznie 112 spraw. Niewłaściwą kwalifikację w zakresie stopnia niepełnosprawności stwierdzono w 8³² sprawach. Niewłaściwą kwalifikację w zakresie symbolu przyczyny niepełnosprawności stwierdzono w 6³³ sprawach. Brak uzasadnienia dla decyzji o przyznaniu karty parkingowej w 3³⁴ sprawach. Brak uzasadnienia do decyzji o przyznaniu prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju w sprawie 500.20355.2024.3. Brak zapisów o przeprowadzeniu badania przedmiotowego lub niepełny opis tego badania stwierdzono w 5³⁵ sprawach. Odstąpiono od analizy sprawy nr 500.11978.2023.6, ponieważ świadczenie było przyznane do 31.03.2025.

Wnioski

Należy podkreślić, że orzekanie o stopniu niepełnosprawności nie jest prostą oceną stanu zdrowia, ale kompleksową oceną ograniczeń w możliwości funkcjonowania osoby orzekanej w życiu społecznym i zawodowym, będących następstwem naruszenia sprawności organizmu w wyniku istniejących schorzeń.

Przy kwalifikacji do zaliczenia do niepełnosprawności / stopnia niepełnosprawności oraz oznaczenia symboli przyczyn niepełnosprawności należy stosować się do zaleceń zawartych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003 w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności rozdział 6 oraz do zasad i standardów orzecznictwa lekarskiego przedstawianych na szkoleniach orzecznich.

Należy zwrócić uwagę, że samo istnienie choroby/rozpoznanie choroby nie uzasadnia przyznania symbolu przyczyny niepełnosprawności. Niezbędna jest ocena czy rzeczywiście schorzenie powoduje niepełnosprawność w stopniu, na jaki opiewa orzeczenie. Niewłaściwe jest powielanie symboli z uprzednio wydanych orzeczeń bez krytycznej analizy obecnej sytuacji – przykład: poprzednie orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu lekkim z powodu niedosłuchu, obecnie orzekamy stopień znaczny z powodu zaawansowanej choroby nowotworowej dróg żółciowych, zatem przepisanie symbolu 03-L jest błędem,

Należy bezwzględnie przestrzegać zasady, że opis badania przedmiotowego musi zawierać wszystkie elementy uzasadniające sformułowany wniosek orzecznicy czyli potwierdza rozpoznanie i wskazuje na naruszenie sprawności organizmu osoby orzekanej będące przyczyną niepełnosprawności.

W przypadku orzekania o wydaniu karty parkingowej wymogiem ustawowym jest stwierdzenie u osoby orzekanej znacznie ograniczonych możliwości samodzielnego poruszania

³² 500.23298.2024.2, 500.25511.2024, 500.23386.2024.2, 500.12389.2024.2, 500.20355.2024.2, 500.23054.2024.2, 500.25609.2024, 500.22310.2024.2

³³ 500.21648.2024.3, 500.25585.2024, 500.10320.2024.2, 500.8071.2024.2, 500.20223.2024.2, 500.22783.2024.2

³⁴ 500.20758.2024.3, 500.11575.2025.3, 500.23298.2024.2

³⁵ 500.24019.2024.2, 500.19778.2024.2, 500.21648.2024.3, 500.25585.2024, 500.12923.2024.5

się. Badanie przedmiotowe i zgromadzona w sprawie dokumentacja powinny potwierdzać ten stan.

Ocena pracownika socjalnego - członka WZON

Analizą objęto 74 sprawy ³⁶ zawierające oceny funkcjonowania społecznego dla potrzeb orzekania o stopniu niepełnosprawności sporządzone przez pracownika socjalnego – członka składów orzekających Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach.

Kontrolę oparto na następujących kryteriach: czytelność, kompletność, rzetelność, wewnętrzna spójność oraz spójność z podjętą decyzją orzeczniczą. Udział pracownika socjalnego we wszystkich sprawach był uzasadniony rozpoznaniem choroby. Wszystkie poddane kontroli oceny funkcjonowania społecznego sporządzono czytelnie w systemie EKSMON. Załączone do akt wydruki ww. dokumentów zostały poprawnie opatrzone pieczętkami, datami oraz podpisami pracownika socjalnego. Wszystkie wymagane punkty kontrolowanych ocen zostały wypełnione.

Zastrzeżenia budzą oceny funkcjonowania społecznego:

W sprawie o nr 500.20355.2024.3 treść nie wskazuje, dlaczego pracownik socjalny proponuje przyznanie prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Orzekany (60 lat), z proponowanym znacznym stopniem niepełnosprawności, cierpi na schyłkową niewydolność nerek, jest po przeszczepie nerki, choruje na cukrzycę potransplantacyjną, nadciśnienie tętnicze oraz stłuszczenie wątroby. Z opisu funkcjonowania wynika, że samodzielnie utrzymuje higienę osobistą, ubiera się i rozbiera, spożywa posiłki, potrafi przygotować proste i szybkie w wykonaniu dania, pilnuje diety cukrzycowej, wykonuje pomiary glikemii i cztery razy dziennie wstrzykuje sobie insulinę. Przemieszcza się „samodzielnie, ale wolno, swoim tempem, na krótkich dystansach, z przerwami na odpoczynek”. Tak funkcjonująca osoba, w ocenie kontrolującego, nie spełnia przesłanek do przyznania prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie orzekania³⁷, przy ocenie tego prawa bierze się pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, w szczególności: czy osoba porusza się na wózku inwalidzkim, jest leżąca, ma znaczne ograniczenia w przyjmowaniu pokarmów lub innych czynnościach fizjologicznych.

³⁶ PZOON.500.5792.2024.6, PZOON.500.6477.2024.3, PZOON.500.6955.2024.3, PZOON.500.7049.2024.2, PZOON.500.8071.2024.2, PZOON.500.9020.2024.4, PZOON.500.10320.2024.2, PZOON.500.10623.2024.4, PZOON.500.10899.2024.4, PZOON.500.11070.2024.6, PZOON.500.11316.2024.4, PZOON.500.12061.2024.5, PZOON.500.12222.2024.5, PZOON.500.12389.2024.4, PZOON.500.12559.2024, PZOON.500.12907.2024.5, PZOON.500.13868.2024.3, PZOON.500.15198.2024.3, PZOON.500.15301.2024.3, PZOON.500.15559.2024.4, PZOON.500.17180.2024.2, PZOON.500.17639.2024.4, PZOON.500.18203.2024.5, PZOON.500.18328.2024.2, PZOON.500.18933.2024.2, PZOON.500.19120.2024.4, PZOON.500.19778.2024.2, PZOON.500.20223.2024.2, PZOON.500.20355.2024.3, PZOON.500.20503.2024.3, PZOON.500.20644.2024.2, PZOON.500.20758.2024.3, PZOON.500.21648.2024.3, PZOON.500.22310.2024.2, PZOON.500.23054.2024.2, PZOON.500.23179.2024.2, PZOON.500.23201.2024.2, PZOON.500.23246.2024.2, PZOON.500.23298.2024.2, PZOON.500.23315.2024.2, PZOON.500.23703.2024.2, PZOON.500.24019.2024.2, PZOON.500.24104.2024.2, PZOON.500.24358.2024.2, PZOON.500.25249.2024, PZOON.500.25378.2024, PZOON.500.25385.2024, PZOON.500.25470.2024, PZOON.500.25482.2024, PZOON.500.25486.2024, PZOON.500.25491.2024, PZOON.500.25515.2024, PZOON.500.25573.2024, PZOON.500.25585.2024, PZOON.500.25597.2024, PZOON.500.25609.2024, PZOON.500.25683.2024, PZOON.500.25789.2024, PZOON.500.21143.2024.3, PZOON.500.22895.2024.2, PZOON.500.7614.2025.2, PZOON.500.11575.2025.3, PZOON.500.11978.2025.7, PZOON.500.16600.2025.4, PZOON.500.16877.2025.3, PZOON.500.19818.2025.4, PZOON.500.19948.2025.3, PZOON.500.22813.2025.2, PZOON.500.25817.2025, PZOON.500.25831.2025, PZOON.500.25832.2025, PZOON.500.25842.2025, PZOON.500.25876.2025, PZOON.500.25983.2025

³⁷ § 5 ust. 1 pkt 4

W sprawie PZON.500.22310.2024.2 orzekana (21 lat), studentka. Zastrzeżenia budzi proponowany umiarkowany stopień niepełnosprawności, gdzie podstawowym problemem zdrowotnym jest cukrzyca typu 1. Ograniczenie zdolności do przemieszczania się wynika z faktu, iż „swoją aktywność fizyczną musi dostosowywać do poziomu cukru we krwi, ma ograniczenia w aktywności na zajęciach sportowych”. Ograniczenia zdolności widzenia: „Używa okularów na dal do widzenia”. Ograniczenia zdolności do prowadzenia gospodarstwa domowego: „Jest w stanie z pomocą prowadzić gospodarstwo domowe, wymaga pomocy w gruntownych porządkach, schylaniu się, noszeniu zakupów, musi dostosowywać swój wysiłek fizyczny do aktualnego poziomu cukru”. Według informacji od orzekanej, ma ograniczenia w życiu społecznym wynikające z „(...) konieczności noszenia pompy insulinowej, wykonywania pomiaru glikemii i stosowania diety cukrzycowej. Ma trudności w wypełnianiu ról zawodowych”. Ponadto pracownik socjalny określił rodzaj i zakres niezbędnej pomocy: „wymaga pomocy w zakresie poruszania się, prowadzenia gospodarstwa domowego” oraz „wymaga ułatwień w pełnieniu roli pracobiorcy”. Orzekana studiuje na II roku studiów dziennych na kierunku Budownictwo.

W sprawie PZON.500.25609.2024 orzekana (37 lat), zatrudniona – praca biurowa. Zastrzeżenia budzi proponowany umiarkowany stopień niepełnosprawności, gdzie podstawowymi problemami zdrowotnymi są: obustronne zdwojenie nerek, wewnętrzne uszkodzenie stawu kolanowego oraz niedoczynność tarczycy. Ograniczenie zdolności do przemieszczania się wynika z faktu, iż „przy dłuższym chodzeniu odczuwa dolegliwości bólowe stawów kolanowych. Odczuwa ból przy wchodzeniu po schodach. Ma trudności w dłuższym przebywaniu w pozycji siedzącej”. Ograniczenia zdolności widzenia: „Ma zaburzenia widzenia w związku z odklejaniem się siatkówki, widzi czasem kropki, mętny obraz. Używa okularów progresywnych”. Ograniczenia zdolności do prowadzenia gospodarstwa domowego: „Jest w stanie z pomocą prowadzić gospodarstwo domowe, wymaga pomocy w gruntownych porządkach, schylaniu się, noszeniu zakupów”. Według informacji od orzekanej, ma ograniczenia w życiu społecznym: „Ma trudności w wypełnianiu ról zawodowych”. Ponadto pracownik socjalny określił rodzaj i zakres niezbędnej pomocy: „wymaga pomocy w zakresie poruszania się, prowadzenia gospodarstwa domowego” oraz „wymaga ułatwień w pełnieniu roli pracobiorcy”. Z opisu wynika, iż większość czynności jest zdolna wykonać samodzielnie. Brakuje informacji, czy i w jaki sposób choroba nerek wpływa na codzienne funkcjonowanie. Zdolność do korzystania z publicznych środków transportu została oceniona jako ograniczona, jednak brak jest uszczegółowienia – wpis „Jeździ samodzielnie samochodem” nie wyjaśnia przyczyny tych ograniczeń.

W powyższych sprawach³⁸ pracownik socjalny nie opisał dokładnie sytuacji strony ani nie uargumentował opinii. W efekcie sposób udokumentowania faktów zebranych podczas rozmowy nie uzasadnia propozycji przyznania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Kontrola poddano również oceny funkcjonowania społecznego sporządzone na podstawie dostępnej dokumentacji, bez udziału osoby orzekanej, z uwagi na niezdolność do osobistego stawiennictwa na posiedzeniu składu orzekającego³⁹. Wszystkie zawierały informację w treści, że osoba była orzekana zaocznie. Wskazano również dodatkowe źródła informacji

³⁸ PZON.500.22310.2024.2, PZON.500.25609.2024

³⁹ PZOON.500.23703.2024.2, PZOON.500.25683.2024, 500.11978.2025.7, PZOON.500.22813.2025.2, PZOON.500.25817.2025, PZOON.500.25831.2025, PZOON.500.25832.2025, PZOON.500.25842.2025.

zgromadzonych w ocenie, tj. „na podstawie wywiadu telefonicznego” przeprowadzonego w dniu komisji z osobą orzekaną, członkiem rodziny lub opiekunem faktycznym. Na podstawie tak rzetelnie wypełnionej oceny można w pełni ustalić sposób funkcjonowania osoby orzekanej w życiu codziennym oraz w pełnieniu ról społecznych.

Wnioski

Podsumowując, treść większości skontrolowanych ocen jest zindywidualizowana, zawiera ustalenia dotyczące ograniczeń lub braku możliwości wykonywania czynności uznawanych za normalne i społecznie oczekiwane. Zdolność do pełnienia ról społecznych ustalana jest adekwatnie do wieku osoby orzekanej oraz jej pozycji społecznej. W większości ocen funkcjonowania społecznego ujęto zależność przyczynowo - skutkową pomiędzy schorzeniami osoby orzekanej a następstwami naruszenia sprawności organizmu. Ta sama jednostka chorobowa u różnych osób może powodować odmienne dysfunkcje i ograniczenia, w zależności od szeregu innych czynników, np. nasilenia choroby czy indywidualnych cech osobowościowych w zakresie adaptacji do schorzenia i zdolności zachowania funkcji organizmu. Zróżnicowanie to było wyraźnie widoczne w skontrolowanych ocenach funkcjonowania społecznego. Pracownik socjalny dokonał analizy swojej decyzji w miejscu uzasadnienia ocen. Wpisy zawarte w uzasadnieniach są wystarczające, zawierają potrzebne informacje, a tym samym stanowią potwierdzenie proponowanych stopni niepełnosprawności oraz wskazują fakty uznane za istotne w sprawie.

Ocena psychologa - członka WZON

Dotyczy Ocen psychologicznych w sprawach o ustalenie niepełnosprawności

Kontrolą objęto Oceny psychologiczne sporządzone w ramach postępowań o ustalenie niepełnosprawności, w szczególności w zakresie formalnej i merytorycznej poprawności opisów funkcjonowania psychologicznego. Analizie poddano 14 spraw⁴⁰.

Rzetelność i kompletność

W większości przypadków opisy psychologiczne zostały przygotowane na podstawie dostępnej dokumentacji, z odniesieniem do diagnoz medycznych i rozwoju psychoruchowego dziecka. W kilku przypadkach (np. 501.4082.2024.3; 501.5111.2024; 501.5201.2025) stwierdzono jednak brak szczegółowego wskazania obszarów, w których dziecko wymaga pomocy lub opieki, co ogranicza użyteczność opinii dla potrzeb orzecznictwa.

W sprawach dotyczących autyzmu wczesnodziecięcego (np. 501.4698.2024.2, 501.5118.2024, 501.4706.2024.2) opisy są zasadniczo spójne i adekwatne do rozpoznania, z wystarczającym uzasadnieniem dla przyznania punktu 7.

W sprawach, w których rozpoznania dotyczą schorzeń somatycznych (np. 501.5111.2024 – choroba Perthesa, 501.5201.2025 – niedosłuch jednostronny, 501.4619.2024.2 – zaburzenia wzroku), uzasadnienia dotyczące ograniczenia samodzielnej egzystencji nie zawsze są wystarczająco rozwinięte – w szczególności brak odniesienia do realnych trudności w codziennym funkcjonowaniu dziecka (poruszanie się, komunikacja, samoobsługa).

⁴⁰ 501.4082.2024.3, 501.4486.2024.4, 501.4698.2024.2, 501.5118.2024, 501.4148.2024.5, 501.5111.2024, 501.4619.2024.2, 501.5112.2024, 501.4706.2024.2, 501.4862.2024.2, 501.5201.2025, 501.4536.2025.2, 501.5147.2024, 501.4886.2024.2.

Spójność wewnętrzna i uzasadnienia

Większość Ocen zachowuje spójność pomiędzy opisem funkcjonowania dziecka a końcową konkluzją dotyczącą konieczności opieki. Zastrzeżenia budzą jednak:

- brak jednoznacznego powiązania pomiędzy rodzajem zaburzeń a zakresem wymaganej pomocy (np. 501.4082.2024.3 – ogólnikowe sformułowanie „całkowitej opieki i pomocy” bez określenia, w jakich czynnościach);
- opisy zbyt skrótowe w przypadkach wymagających szerszego uzasadnienia, jak np. 501.5111.2024 (brak informacji o skutkach choroby dla samodzielności ruchowej).

W kilku sprawach (np. 501.4536.2025.2, 501.4886.2024.2) dokumentacja jest kompletna, logicznie powiązana i dobrze opisuje poziom funkcjonowania – stanowiąc wzorzec prawidłowej opinii.

Uzasadnienie przyznania punktu 7

Konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy w związku ze znacznie ograniczoną zdolnością do samodzielnej egzystencji - w większości przypadków zostało to uzasadnione adekwatnie do diagnozy – szczególnie w grupie dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, niepełnosprawnością intelektualną lub złożonymi schorzeniami neurologicznymi. Natomiast w kilku przypadkach (501.5201.2025 – niedosłuch jednostronny; 501.5111.2024 – choroba Perthesa) zasadność przyznania punktu 7 wymaga doprecyzowania w zakresie wpływu choroby na samodzielne funkcjonowanie.

Podsumowanie

Oceny psychologiczne w większości badanych spraw zostały sporządzone rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi zasadami orzecznictwa. Wskazane jednak jest doprecyzowanie zakresu pomocy i opieki oraz ujednolicenie poziomu szczegółowości opisów w celu zwiększenia przejrzystości i użyteczności opinii dla celów orzecznich.

Dotyczy Ocen psychologicznych w sprawie o ustalenie stopnia niepełnosprawności

Kontrolą objęto Oceny psychologiczne sporządzone w związku z orzekaniem o stopniu niepełnosprawności, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności z obowiązującymi standardami diagnostycznymi oraz adekwatności uzasadnienia dla przyjętych przesłanek orzecznich. Kontrola obejmowała zarówno aspekt formalny (kompletność, podpisy, pieczęcie, źródła danych, dokumentacja medyczna), jak i merytoryczny (rzetelność oceny funkcjonowania, spójność wewnętrzna opinii oraz logiczne powiązanie między opisem, diagnozą i uzasadnieniem orzeczenia). Analizie poddano wybrane sprawy⁴¹

Ocena formalna

Większość ocen psychologicznych zawiera wymagane elementy formalne: podpis i pieczęć specjalisty oraz wyciągi z dokumentacji psychologicznej. Nie stwierdzono uchybień formalnych skutkujących nieważnością opinii, jednak w pojedynczych przypadkach brakowało wskazania źródeł danych lub wpisy miały charakter lakoniczny („brak”, mimo dostępnych informacji).

⁴¹ 500.21032.2024.4, 500.17083.2024.4, 500.10696.2018.6, 500.16322.2024.4, 500.25892.2025, 500.23632.2025.2, 500.16844.2025.5, 500.17126.2025.4, 500.25864.2025, 500.9843.2024.4, 500.23386.2024.2, 500.131.2024.4, 500.24233.2024, 500.25603.2024, 500.24823.2024, 500.22783.2024.2, 500.15135.2024.2, 500.25793.2024, 500.21052.2025.3, 500.25792.2024, 500.12923.2024.5, 500.25511.2024, 500.20404.2024.3, 500.25433.2024

Rzetelność

W znacznej części analizowanych ocen zauważono tendencję do opisywania sytuacji życiowej zamiast formułowania rzeczywistej oceny funkcjonowania psychicznego i społecznego.

Zamiast wskazań dotyczących deficytów w zakresie emocji, motywacji, procesów poznawczych czy relacji interpersonalnych pojawiają się informacje o stanie cywilnym, warunkach mieszkaniowych czy aktywności zawodowej (np. „wdowa, mieszka sama”).

Ponadto w wielu przypadkach rubryka „ograniczenia w funkcjonowaniu zawodowym” zawiera jedynie wpis: „warunki pracy chronionej”, który stanowi zalecenie, a nie opis faktycznych ograniczeń wynikających z zaburzeń psychicznych lub funkcjonowania poznawczego

W części opinii dotyczących znacznego stopnia niepełnosprawności (np. 500.23632.2025.2, 500.17126.2025.4) brak jednoznacznego opisu, w jakich sferach występuje zależność od pomocy innych osób. Wpisy typu „wymaga pomocy w codziennym funkcjonowaniu” lub „całkowicie zależna” nie precyzują zakresu (np. samoobsługa, poruszanie się, komunikacja), co utrudnia ocenę zasadności zastosowania punktu 7.

Spójność wewnętrzna

W wielu sprawach brakuje spójności między opisem funkcjonowania, wskazanym rodzajem pomocy a przesłanką orzeczniczą i uzasadnieniem. Przykładowo:

- w sprawie 500.4082.2024.3 i 500.16322.2024.4 psycholog wskazuje konieczność pomocy w leczeniu i pełnieniu ról społecznych, a orzeczenie odnosi się jedynie do przesłanki zawodowej („warunki pracy chronionej”);
- w sprawach o znaczny stopień (500.23632.2025.2; 500.17126.2025.4) uzasadnienia sprowadzają się do przytoczenia przesłanki ustawowej, bez opisu konkretnych ograniczeń skutkujących brakiem samodzielnej egzystencji.
- wpisy dotyczące Rodzaju i zakresu niezbędnej pomocy „wymaga pomocy i wsparcia” są nieadekwatne do przesłanki zawodowej – np. w lekkim stopniu (500.25892.2025), co sugeruje wyższy stopień niesprawności niż orzeczone.

Uzasadnienie podjętej decyzji

W większości przypadków uzasadnienia mają charakter schematyczny, ograniczają się do powtórzenia przesłanki ustawowej („naruszona sprawność organizmu powoduje istotne ograniczenia w funkcjonowaniu zawodowym”) bez konkretnego odniesienia do objawów, diagnozy i faktycznych ograniczeń danej osoby.

W kilku sprawach (500.23632.2025.2, 500.16844.2025.5, 500.17126.2025.4) brakuje powiązania między rozpoznaniem a ograniczeniami w samodzielności, mimo że orzeczono znaczny stopień niepełnosprawności.

Tylko w pojedynczych przypadkach (np. 500.25603.2024, 500.25792.2024) opis i uzasadnienie są spójne, kompletne i jednoznacznie wskazują na ograniczenia w samodzielnym funkcjonowaniu.

Podsumowanie

Na podstawie kontroli formalnej i merytorycznej Ocen psychologicznych w 22 sprawach o ustalenie stopnia niepełnosprawności stwierdzono, że:

- 1) Oceny psychologiczne zasadniczo spełniają wymogi formalne, zawierają pieczęć, podpis oraz odwołania do dokumentacji źródłowej (karty wizyt, opinie lekarskie, wyniki badań).

- 2) Ocena funkcjonowania społecznego w większości przypadków ma charakter opisowy, a nie oceniający. Często ogranicza się do wskazania sytuacji rodzinnej lub zawodowej (np. „wdowa, mieszka sama”), bez odniesienia do poziomu funkcjonowania emocjonalnego, społecznego i zawodowego w kontekście diagnozy.
- 3) Ograniczenia w funkcjonowaniu zawodowym są często ujmowane w formie zaleceń („warunki pracy chronionej”) zamiast opisu faktycznych ograniczeń wynikających z zaburzeń psychicznych lub intelektualnych.
- 4) Wielokrotnie odnotowano brak spójności między treścią Oceny psychologicznej a przyjętą przesłanką orzeczenia. W części przypadków specjalista wskazuje na potrzebę wsparcia lub pomocy, a w rozstrzygnięciu i uzasadnieniu przyjęto przesłankę zawodową. Przy lekkim stopniu niepełnosprawności zdarzają się zapisy o potrzebie pomocy, co formalnie nie znajduje uzasadnienia w przepisach.
- 5) Uzasadnienia do orzeczeń często ograniczają się do powtórzenia treści przesłanki („zebrane w sprawie dowody kwalifikują do umiarkowanego stopnia...”), bez odwołania do faktycznych ustaleń z opinii psychologicznej.
- 6) W kilku przypadkach (m.in. 500.23632.2025.2, 500.17126.2025.4, 500.16844.2025.5) brak wystarczających danych wskazujących na ograniczoną zdolność do samodzielnej egzystencji, mimo orzeczenia znacznego stopnia niepełnosprawności.
- 7) W większości opinii dotyczących umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie wskazano jednoznacznie, które objawy i w jakim zakresie powodują istotne obniżenie zdolności do pracy.

Kontrola wykazała, że większość Ocen psychologicznych sporządzono prawidłowo formalnie, jednak wymagają one doprecyzowania pod względem treściowym i interpretacyjnym. Należy zwrócić szczególną uwagę na spójność między opisem funkcjonowania a rozstrzygnięciem, indywidualne uzasadnienie każdej decyzji, właściwe wskazanie zakresu pomocy i przesłanki. Wdrożenie powyższych rekomendacji przyczyni się do zwiększenia rzetelności, przejrzystości i jednolitości orzecznictwa psychologicznego w sprawach o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

Rekomendacje po kontroli Ocen psychologicznych w sprawie ustalenia stopnia niepełnosprawności

- 1) Precyzyjne rozróżnianie między opisem a oceną funkcjonowania - W części dotyczącej oceny społecznej i emocjonalnej należy dokonywać analizy funkcjonowania, a nie tylko jego opisu. Należy wskazywać konkretne deficyty funkcjonalne (np. w zakresie relacji interpersonalnych, motywacji, samokontroli, zdolności adaptacyjnych),
- 2) Opis ograniczeń w funkcjonowaniu zawodowym - W miejsce samego wskazania „warunki pracy chronionej” należy zawierać uzasadnienie, dlaczego dana osoba nie może pracować w zwykłych warunkach – np. „nasilone objawy lękowe i deficyty koncentracji utrudniają utrzymanie stałego zatrudnienia”.
- 3) Spójność między opisem, diagnozą a rozstrzygnięciem - Uzasadnienie orzeczenia powinno być logicznie powiązane z treścią oceny psychologicznej i diagnozą medyczną. W przypadku wskazania konieczności pomocy (np. w leczeniu, pełnieniu ról społecznych) – rozstrzygnięcie powinno uwzględniać przesłankę społeczną, a nie wyłącznie zawodową.
- 4) W przypadku znacznego stopnia - Wskazania o potrzebie opieki powinny być konkretne, należy określać, czy pomoc dotyczy samoobsługi, higieny, komunikacji, poruszania się,

planowania dnia, itp. Warto odwoływać się do definicji „ograniczonej zdolności do samodzielnej egzystencji” i przedstawiać faktyczne dowody jej występowania w danym przypadku.

- 5) Ujednolicenie sposobu zapisu - W rubryce „aktualnie wykonywana praca” w przypadku osób w wieku produkcyjnym należy stosować sformułowania typu „nie pracuje/nieaktywny zawodowo”, a nie „nie dotyczy”. Wskazania do wtz powinny być uzasadnione i poparte opisem poziomu funkcjonowania.
- 6) Uzasadnienia orzeczeń - Powinny być formułowane w sposób indywidualny i odzwierciedlać faktyczny stan psychiczny i społeczny badanego. Warto unikać automatycznego przepisywania treści przesłanek ustawowych.

Rekomendacje po kontroli ocen psychologicznych w sprawie o ustalenie niepełnosprawności

- 1) Doprecyzowywać zakres wymaganej pomocy i opieki – wskazywać konkretne obszary funkcjonowania dziecka, w których występują ograniczenia (np. komunikacja, samoobsługa, orientacja przestrzenna, poruszanie się, czynności dnia codziennego).
- 2) Zwiększyć szczegółowość w przypadkach zaburzeń somatycznych, gdzie skutki choroby mogą być mniej oczywiste niż w przypadkach zaburzeń rozwojowych.
- 3) Stosować spójne i jednoznaczne sformułowania dotyczące rodzaju i zakresu opieki – unikać określeń ogólnych typu „wymaga całkowitej opieki”, zastępując je opisem funkcjonalnym (np. „wymaga pomocy w ubieraniu się, utrzymaniu higieny, spożywaniu posiłków”).
- 4) Dbać o spójność między częścią opisową a konkluzją – uzasadnienie powinno bezpośrednio wynikać z opisanego funkcjonowania dziecka.

Podsumowanie oceny działalności Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach

Na podstawie przeprowadzonej kontroli w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach działalność skontrolowanej jednostki oceniamy pozytywnie z uchybieniami.

Na tym protokół zakończono.

Zgodnie z par 16 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2008 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U Nr. 53, poz. 323) kierownik jednostki kontrolowanej został poinformowany o prawie zgłoszenia przed podpisaniem protokołu umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole oraz zgłoszenia ich na piśmie w ciągu 7 dni od dnia otrzymania protokołu.

Protokół niniejszy sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i zaparafowano na każdej ze stron.

KONTROLUJĄCY:

Mirela Bemben
Przewodnicząca

Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania
o Niepełnosprawności
w Województwie Pomorskim
(w okresie przeprowadzania
kontroli pełniąca funkcję Sekretarza)

Karolina Majewska
Lekarz

Magdalena Kosińska
Pracownik socjalny

Grażyna Brzezińska
Psycholog, pracownik socjalny

Przemysław Doliński
Inspektor Wojewódzki

KONTROLOWANY:

Paweł Andrzej Plata
Przewodniczący

Powiatowego Zespołu ds. Orzekania
o Niepełnosprawności w Chojnicach

Z up. Przewodniczącego
SEKRETARZ
Powiatowego Zespołu ds. Orzekania
o Niepełnosprawności

mgr Monika Paczka-Wirky